

Sygn. akt V CK 413/05

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Stanisław Dąbrowski (sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa Polskich Kolei Państwowych C.(...) S.A. w W. przeciwko (...) Holdingowi Węglowemu S.A. w K. i Elektrowni K. S.A. w Ś. z udziałem interwenienta ubocznego C.(...) S.A. w W. o zapłatę, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 20 grudnia 2005 r., kasacji pozwanych i interwenienta ubocznego od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 3 lutego 2005 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala wszystkie kasacje; zasądza od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny uwzględniając apelację strony powodowej, wyrokiem z dnia 3 lutego 2005 r. zasądził od pozwanych: (...) Holdingu Węglowego Spółki Akcyjnej w K. i Elektrowni K. Spółki Akcyjnej w Ś. na rzecz strony powodowej Polskich Kolei Państwowych C.(...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1.172.903,09 złotych z ustawowymi odsetkami.

Rozstrzygnięcie Sąd Apelacyjny oparł na następujących ustaleniach: Powódkę oraz pozwaną (...) Holding Węglowy S.A. łączyła umowa przewozu. Powódka dokonała przewozów towarów nadanych przez KWK „S.” wchodzącą w skład (...) Holdingu Węglowego za listami przewozowymi wystawionymi przez nadawcę. Przesyłki zostały odebrane przez pozwaną Elektrownię „K.” S.A. W listach przewozowych nadawca jako płatnika wskazał Spółkę z o.o. „O.(...)”. Pozwana Elektrownia zapłaciła przewoźne swojemu spedytorowi C.(...) Spółce Akcyjnej w W., występującej w tej sprawie w charakterze interwenienta ubocznego. Interwenient należności te przekazał w pełnej wysokości płatnikowi Spółce „O.(...)”, która nie zapłaciła stronie powodowej.

Sąd Apelacyjny uznał, że bezpośrednio zobowiązanym do zapłaty przewoźnikowi przewoźnego jest nadawca, co wynika z art. 47 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (Dz. U. Nr 50, poz. 601 z 2000 r. ze zm.). Odpowiedzialność nadawcy za opóźnienie przewoźnego wynika również z postanowień Regulaminu Przewozu Przesyłek Towarowych (RPT) C.(...) S.A. obowiązującego od dnia 1 stycznia 2002 r. Regulamin obowiązywał strony na podstawie art. 384 k.c., jego stosowanie było bowiem w stosunkach przewozu zwyczajowo przyjęte. Klienci mieli możliwość zaznajomienia się z jego treścią w punktach ekspedycyjnych w internecie. Strony umów przewozowych nie wyłączyły stosowania treści tego Regulaminu. Z postanowień § 16 ust. 51 RPT wynika, że nadawca, który zobowiązuje odbiorcę lub inną osobę do opłacenia przewoźnego opowiada wobec powódki za to, że uzna on i zapłaci należność. W przypadku odmowy zapłaty nadawca opłaca należności wraz z odsetkami. Z kolei w § 7 pkt 7 Regulaminu w zakresie wypełnienia listu przewozowego postanowiono, że w rubryce 17 „należności przewozowe opłaca” nadawca może wpisać oświadczenie o tym kto zapłaci przewoźne tj. on sam, odbiorca, czy tzw. płatnik.

Wskazanie w listach przewozowych Spółki z o.o. „O.(...)” jako płatnika oznaczało, że nadawca wskazał, że przewoźne opłaci osoba, nie będąca stroną umowy. Na podstawie § 16 ust. 5 RPT, o treści zbliżonej do art. 391 k.c., odpowiedzialność gwarancyjną w razie niespełnienia świadczenia przez płatnika ponosi nadawca, który w liście przewozowym wskazał płatnika. Treść umowy rozliczeniowej zawartej między powódką, a „O.(...)” sp. z o.o. – zdaniem Sądu Apelacyjnego – w żaden sposób nie może prowadzić do wniosku, że „O.(...)” sp. z o.o. odbierała od swoich kontrahentów przewoźne w imieniu i na rzecz powódki. Odpowiedzialność pozwanego (...) Holdingu Węglowego S.A. wynika z art. 47 prawa przewozowego i § 16 ust. 5 RPT oraz art. 391

k.c. Odpowiedzialność pozwanej Elektrowni K. S.A. wynika z art. 51 prawa przewozowego.

Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutu, że powódka nadużywa swojego prawa (art. 5 k.c.). Okoliczność zawarcia przez powódkę umowy rozliczeniowej z płatnikiem, dającej jej możliwość skierowania bezpośredniego roszczenia przeciwko niemu nie stanowi nadużycia prawa. Wzajemne ustalenia pomiędzy nadawcą a odbiorcą oraz ich kontrahentami nie dotyczyły przewoźnika.

Kasacje od wyroku Sądu Apelacyjnego wnieśli pozwani oraz interwenient uboczny. We wszystkich kasacjach podniesiono zarzut naruszenia art. 51 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe, art. 65 § 2 k.c., art. 5 k.c., a w zakresie przepisów postępowania art. 233 § 1 k.c. W kasacjach pozwanej Elektrowni K. i interwenienta ubocznego zarzucono ponadto naruszenie art. 47 ustawy – Prawo przewozowe. W kasacjach pozwanego (...) Holdingu Węglowego i interwenienta ubocznego zarzucono także naruszenie art. 391 k.c., 464 k.c. i 471 k.c. Ponadto kasacja pozwanej Elektrowni „K.” podniosła zarzut naruszenia art. 750 k.c., kasacja pozwanego (...) Holdingu Węglowego – zarzut naruszenia art. 354 w zw. z art. 355 k.c., art. 391 k.c. w zw. z art. 373 § 1 k.s.h., art. 104 k.c. i art. 47 ustawy prawo przewozowe, art. 4 ustawy prawo przewozowe w związku z art. 786 i art. 51 ustawy – Prawo przewozowe, art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 4 ustawy – Prawo przewozowe, art. 384 k.c., art. 464 k.c. w zw. z art. 508, 519 § 2 pkt 1, art. 47.3 ustawy prawo przewozowe i § 16.7 RPPT.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W kasacjach nie zakwestionowano ustaleń Sądu Apelacyjnego z których wynika, że zostały zawarte umowy przewozu towarów. Strona powodowa była przewoźnikiem. Pozwany (...) Holding Węglowy – wysyłającym, a pozwana Elektrownia „K.” – odbiorcą. Przewóz wykonano należycie. Odbiorca przyjął towar. Zasądzona przez Sąd Apelacyjny kwota odpowiada wysokości należnego przewoźnikowi wynagrodzenia za przewóz, którego nie otrzymał.

Z art. 774 k.c. wynika, że umowa przewozu jest umową odpłatną. Wysyłający jako kontrahent przewoźnika obowiązany jest do zapłaty wynagrodzenia za przewóz (przewoźnego). Ustawa – Prawo przewozowe ani inne odrębne przepisy nie zawierają w tym względzie odmiennej regulacji. Na mocy art. 51 ust. 1 ustawy – Prawo przewozowe przez przyjęcie przesyłki i listu przewozowego odbiorca zobowiązuje się do zapłaty należności ciążących na przesyłce. Oznacza to, że od chwili przyjęcia przez odbiorcę

przesyłki i listu przewozowego odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia przewoźnikowi obciąża in solidum zarówno wysyłającego jak i odbiorcę.

Z treści zapisów poczynionych w listach przewozowych wynika, że wysyłający wskazał PHU „O.(...)” Spółkę z o.o. jako płatnika mającego opłacić należności przewozowe. Jednakże brzmienie listów przewozowych nie obejmuje żadnych adnotacji mających wskazywać na to, aby strony umowy przewozu uzgodniły, że wskazanie płatnika jest równoznaczne ze zwolnieniem wysyłającego czy odbiorcy z obowiązku zapłaty wynagrodzenia przewoźnikowi na wypadek, gdyby wskazany płatnik nie dokonał zapłaty. Także zawierane przez przewoźnika z płatnikami tzw. umowy rozliczeniowe nie zawierały oświadczenia woli przewoźnika o zwolnieniu wysyłającego lub odbiorcy z obowiązku zapłaty należności przewozowych przewoźnikowi.

PHU „O.(...)” Spółka z o.o. została wskazana jako płatnik przez wysyłającego na wniosek odbiorcy. Okoliczności, że płatnik okazał się nierzetelny i nie przekazał przewoźnikowi kwot otrzymanych od odbiorcy na poczet przewoźnego nie może obciążać przewoźnika, który przecież swoje świadczenie polegające na przewiezieniu towarów wykonał należycie, a wynagrodzenia nie otrzymał. Trafnie uznał Sąd apelacyjny, że brak podstaw do zastosowania art. 5 k.c., gdyż żądanie przez przewoźnika wynagrodzenia za przewóz od osób zobowiązanych do jego zapłaty nie narusza zasad współżycia społecznego. Zaskarżony wyrok odpowiada zatem prawu.

Z powyższych względów na mocy art. 393¹² k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.